

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI KAR

MÁSODIK INTÉZMÉNYI AKKREDITÁCIÓS ÉRTÉKELÉS

2006/2/III/1. SZ. PLÉNUMHATÁROZAT

A kari látogatás időpontja: 2005. március 9.-11.

A Látogató Bizottság tagjai:

Hunyady György	MTA lev. tagja
LB elnök	
Bókay Antal	CSc
Kassai Iona	DSc
Lukács István	DSc
Borhy László	DSc
Schöberl Márton	hallgatói képviselő

2006. február 24.

Tartalomjegyzék

A Bölcsészettudományi Kar akkreditációs jelentése a képzés struktúrájának és a látogató bizottságon belüli munkamegosztásnak megfelelően a következőket tartalmazza:

- 1) A Kar akkreditációs minősítése, részletes minőségértékelés
- 2) Nyelvtudományok /Irodalomtudományok
  - Általános értékelés
  - Altajisztika
  - Amerikanisztika
  - Angol nyelv és irodalom
  - Bolgár nyelv és irodalom
  - Finnugor
  - Francia nyelv és irodalom
  - Hispanisztika
  - Latin nyelv és irodalom
  - Magyar nyelv és irodalom
  - Német nyelv és irodalom
  - Ógörög
  - Olasz nyelv és irodalom
  - Orosz nyelv és irodalom
  - Összehasonlító irodalomtudomány
  - Szerb nyelv és irodalom
  - Ukrán nyelv és irodalom
  - Doktori Iskolák
    - Nyelvtudományi Doktori Iskola
    - Irodalomtudományi Doktori Iskola
- 3.) Történelemtudományok
  - Néprajz
  - Régészet
- 4.) Neveléstudományok
  - Általános értékelés
  - Pedagógia
  - Tanárképző
  - Szakirányú továbbképzés: Pedagógiai értékelés
  - Doktori Iskola: Neveléstudományi Doktori Iskola
- 5.) Pszichológiai tudományok
  - Általános értékelés
- 6.) Filozófiai tudományok
  - Filozófia
- 7.) Vallástudományok
- 8.) Média- és kommunikációs tudományok
  - Általános értékelés
  - Kommunikáció
- 9.) Szociológiai tudományok
  - Általános értékelés
  - Szociológia
- 10.) Akkreditációs javaslat
- 11.) Az SzTE tanárképzése és annak kilátásai

A kar akkreditációs minősítése, részletes minőségértékelés

BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI KAR	Akkreditációs minősítés A
--------------------------------	--------------------------------------

AZ AKKREDITÁCIÓS MINŐSÍTÉS INDOKLÁSA:

A Bölcsészettudományi Kar akkreditációját egyértelműen alátámasztja, hogy

- oktató és kutatómunkája kiterjed a tradicionális értelemben vett bölcsészettudományok főbb területeire,
- ehhez rendelkezik az alapvetően szükséges személyi és tárgyi feltételekkel,
- működése szervezett,
- egyes területeken (pályázati aktivitás, hallgatói kapcsolatok) példaszerű eredményeket nyújt.

A bolognai átállás kritikus időszakában a Kar megtette a szükséges és elvárható előkészületeket a reform bevezetéséhez, miközben osztozik a változások bizonytalanságaiban és nehézségeiben a társkarokkal. Mint ezt a részletes értékelés tükrözi, a dokumentumok elemzése és a látogatás során feltáruló problematikus vonások nem olyan jellegűek és súlyúak, hogy az akkreditációt kétségessé tennék, rövidebb-hosszabb távon – az egyetemi és kari vezetés tudatos stratégiájával – korrigálhatóak.

MINŐSÉGTÉRTÉKELÉS

A Bölcsészettudományi Kar összképének erőssége, hogy a Kar a bölcsészettudományi képzés valamennyi ágában nyújt szakos oktatást és ezek folytatására a bolognai rendszer alapképzési ciklusában alapvetően megvannak, a még körvonalazatlan mesterképzés kilátásai is – országos egybevetésben – jónak mondhatók, amit a már folyó és már folytatandó PhD képzés ténye és színvonala egyaránt garantált. Az oktatás személyi feltételeinek alakítása során a kar és az egységek vezetői tekintettel voltak két fontos körülményre, egyfelől, hogy a mértékadó vezető-oktatók körében biztosítani kell a helyben élő, jobban elérhető szakemberek bizonyos arányát, másfelől a megfelelő korfa a Kar hosszú távú működésének és fejlődésének garanciája, szükség van a tudományos utánpótlás, a fiatal oktatók bevonására, különös tekintettel a kifejezett új, vagy megújuló szakmai területekre, szakokra. A szakmai differenciáltság előnyeit a Kar az oktatási és kutatási projektek szervezésekor kombinálja a szakmaközi kitekintés, együttműködés, összefogás előnyeivel: kisebb szakok esetén nyilvánvaló módon – helyesen – él az át-oktatás, az áthallgatás, az így adódó szempontgazdagság előnyeivel. A Kar kedvező vonásai közé tartozik az élénk hazai és nemzetközi pályázati aktivitás, melynek révén – az anyagi forrásokon túlmenően – az intézményen belüli és az intézmények közötti jó együttműködés kialakul, megszilárdul, korszerű, szakmai célkitűzések megvalósításának szolgálatába áll. Kiemelendő érték a nemzetközi kapcsolatok igényes és hatékony ápolása, melynek révén a hallgatók nemzetközi kitekintéshez és tapasztalatokhoz juthatnak, valamint a külföldi hallgatók a kedvező egyetemi-szakmai érvényeken túlmenően megtanulják becsülni az intézmény szervezettségét és a vendéglátó ország általános, kulturális színvonalát.

A Kar működési feltételeinek alakulásában – közvetlenül és közvetve – igen előnyös változás volt a központi könyvtár építése, kiépítése, működési rendjének kialakítása. Az egyetem egésze – és ezen belül a legnagyobb felhasználó, a Bölcsészettudományi Kar – korszerű infrastruktúrára tett szert ilyen módon, amely jól szolgálja a hallgatók célszerű, szakmai felkészülését, és egyszersmind a maga technikai módján szabadabb szellemi mozgásukhoz is hozzájárul. Kiemelendő, hogy a központi könyvtár egy olyan irányítási és gazdálkodási konstrukcióban működik, amely egyetemen belül és egyetemek számára is mintaszerű viszonyt teremt a központi szolgáltatás és a kari, oktatói-hallgatói felhasználás között. Így van ez akkor is, ha a modern könyvtár létesítése és működtetése a kar egészére számottevő, többek szerint kifejezetten nyomasztó terhet ró. E nagyléptékű fejlesztés és modellszerű együttműködési rend közvetlen hozamán túlmenően a tanszéki, intézeti könyvtárak helyének felszabadítása kedvező közvetett hatást is jelent, amennyiben a korábbi akkreditációs értékelés során krónikusnak minősített helység-gondok, elhelyezési nehézségek enyhítéséhez is nagyban hozzájárult. Megállapítható, hogy a felszabadult belső tereket a Bölcsészettudományi Kar átgondoltan és hatékonyan hasznosítja. Ez nem jelentette és jelenti azt, hogy az elhelyezés korábban feltárt összes gondja megoldódott, sok vonatkozásban – például az oktatók esetenként csoportos szobahasználatával – a SZTE BTK kétségtelenül elmarad az ideális elrendezéstől és berendezkedéstől.

A Kar belső szervezeti tagoltsága és vezetési rendszere igazolódni látszik azon tapasztalatokban is, amelyek a gazdálkodás sokhelyütt komoly feszültségeket hordozó területén megnyugtató példákkal szolgálnak, így az egyes szervezeti egységek arról adnak számot, hogy e tekintetben a viszonylagos autonómia előnyeit élvezik, ugyanakkor megvan a kialakult formája és gyakorlata annak, hogy prosperáló területek nehezebb helyzetben lévő szakmai egységek működését támogassák, és mindemellett a Kar egésze viszonylag kiegyensúlyozott anyagi helyzetben van. Nem tartozik azonban a kari vezetés kimondott előnyeire közé a minőségbiztosítás működő és hatékony rendszerének bevezetése, amint ezt a dékán utalásai és a hallgatói visszajelzések egyaránt tanúsítják. Az e területen tett kezdeti erőfeszítések (így a végzetektől gyűjtött visszajelzések) biztatóak abban a vonatkozásban, hogy a kimondott és egybehangzó vállalás szerint 2004. őszétől az oktatói munka hallgatói

**Szegedi Tudományegyetem BTK – második intézményi akkreditáció
2006/2/III/1. sz. plénumhatározat**

véleményezése rendszerszerűen folyni fog, és erre is tekintettel a minőségbiztosítás kötelezettségei és a szervezetfejlesztésben kamatoztatható előnyei valóra válnak.

A szervezeti és működési rend szempontjából a Bölcsészettudományi Kar alighanem legkritikusabb pontja a tanárképzés. Nem abban az értelemben kritikus, hogy a tanárképzés szakmai-személyi feltételei ne lennének elérhetőek egyfelől a pedagógiai-pszichológiai stúdiumok, másfelől a diszciplináris képzéshez szervesen kapcsolódó szakmódszertan terén. A pedagógiai-pszichológiai szakterület a tanárképzés általános stúdiumainak biztosításain túlmenően, ezeken túlmutató, ezektől elterelő feladatokkal is rendelkezik, ez azonban – feszített kapacitás kihasználás, munkavégzés mellett – magában még nem jelenti annak akadályát, hogy ellássa a Kar, sőt az egyetemi társkarok általános tanárképzési stúdiumainak oktatását. A gondok valódi forrása nem elsődlegesen a karban gyökerezik, hanem a tanárképzés egyetemi megszervezésének széttagoaltságában. A kisebb probléma az, hogy a tanárképzésben mind nagyobb szerepet érdemlő gyakorlati felkészítés kissé laza kapcsolatban áll a pedagógia-pszichológia, illetve a szakmódszertan egységeivel és oktatóival. Az igazán súlyos probléma az, hogy a Szegedi Tudományegyetemen párhuzamosan két, kétféle tanárképzés zajlik, melyek között az integráció és a kreditrendszer jegyében csak ajánlható átjárás és együttműködés sincs meg, és melyek a bolognai rendszerben tervezett és bevezetendő pedagógusképzés feltételeit célszerűen és gazdaságosan nem kínálják. E tekintetben a Bölcsészettudományi Kart érintő, de azon túlmenő intézményi átalakításra szükség van, többféle fejlesztési alternatíva mérlegelésével.

A tudományágak általános értékelése

Nyelvtudományok

Általános megjegyzések:

1.) A felkészülést segíteni szándékozó kimutatásokban (excell munkalapok) rendkívül sok hibás adatot és adathiányt találhatók, ami megnehezíti megfelelő kép kialakítását.. (Például a Finnugor Tanszék jelentésében szereplő 11 doktoranduszról a látogatás során derült ki, hogy az összesítés során tévesen kerültek fel a tanszéki anyaghoz. A Hispanisztikai anyagából kimaradtak az utolsó öt évben szervezett konferenciák. Mivel ugyanazt a tárgyat több szak is meghirdeti, a nyilvántartás megkétszereződik, háromszorozódik. Példa erre Maleczki Márta, aki 5 főtárgy gazdjaként szerepel, holott arról van csupán szó, hogy a Szemantika című alapkurzust meghirdeti az általa vezetett Elméleti nyelvészet tanszéken, de meghirdeti a Magyar Nyelvtudományi Tanszék is, valamint a Médiatudományi Tanszék. Ez a példa egyben arra is rávilágít, hogy párhuzamosságok vannak a rendszerben, amelyeket az ETR szintjén ki kellene/lehetne küszöbölni. Egyébként az ETR-rel kapcsolatos gondokat mind az egyetemi, mind a kari önértékelő jelentés szóba hozta.)

2.) Habár a Tudományos Információs Központ megnyitásával és a tanszéki könyvtárak oda való átszállításával szabadultak fel helyiségek az egyetem központi épületében – még mindig igen súlyos gondokkal küzdenek a tanszékek, különösen az oktatói szobák tekintetében. A Finnugor Tanszéken például a tanszékvezető többedmagával osztozik egy átjáróház típusú irodán, amelyből egy másik is nyílik, s amelyben órákat is kénytelenek tartani. Az Elméleti Nyelvészet Tanszék is csupán két, egymásba nyíló helyiségből áll. A Francia Tanszéken sem sokkal jobb a helyzet. Pozitívum ugyanakkor, hogy a megüresedett helyeket igyekezett a kari vezetőség az oktatás céljaira fordítani: bővítették az előadók, szemináriumi helyiségek számát, sőt egy, a hallgatók lyukas óráinak kulturált eltöltését szolgáló közösségi helyiséget is létrehozta. Az áldatlan helyzeten úgy lehetne segíteni, hogy a Főiskolai Karra lehetne áttelepíteni például a nyelvszakokat a kétféle képzés szükségessé váló egyesítése után. A legtöbb szakon ugyanis az az elképzelés, hogy a jelenlegi főiskolai oktatók vennének zömmel részt az alapképzésben, az egyetemi oktatók pedig a mesterképzést és a doktori képzést vennék.

A megelőző jelentések szóvá teszik, hogy több főtárgynak nem vezető oktató a gazdája, ezért ezek a szakok nem felelnek meg a MAB-elvárásoknak. A Nyelvtudományok tudományághoz tartozó szakok közül mindössze 2 teljesíti az elvárásokat, a többi mélyen alatta marad a kívánatos 80%-nak. Ez azonban nem a szakok hibája, hanem az egyetemé, amely nem minősíti át automatikusan a fokozatot megszerzett oktatót a fokozata szerinti beosztásba. Ennek oka pedig, mint ismeretes, a pénzühiány. A tudományágra vonatkozó összesítő kimutatás szerint a nyelvtudományok területén működő oktatók között 1 minősített oktató egyetemi tanársegéd, 8 oktató pedig adjunktus. A megfelelő adatok a bölcsészkar egésze vonatkozásában: 3 minősített tanársegéd és 37 minősített adjunktus 69 docenssel szemben. S ezekben az adatokban még nincsenek benne azok az oktatók, akikről konkrétan tudom, hogy az adatszolgáltatás óta szerezték meg a fokozatukat. Az LB véleménye szerint itt a MAB túlságosan merev álláspontját kellene a valósághoz hozzáigazítani.

Örvendetes a tudományág oktatóinak tudományos publikációkban, konferenciákban és a szakmai közéletben megmutatózó aktivitása; ezen belül is megemlítenő, hogy az idegen nyelven való publikálás és előadástartás feltűnően jó arányt mutat az azonos magyar nyelvű tevékenységhez képest, habár főként idegen nyelvi szakokról lévén szó, ez így természetes. Az is örvendetes, hogy a tudományos publikációk jóval nagyobb hányada jelenik meg lektorált fórumon, mint nem lektorált fórumon.

Irodalomtudományok

Az irodalomtudományok hagyományosan középponti helyet foglalnak el a szegedi BTK oktatási kínálatában. Mivel jelentős oktatási és kutatási hagyományra épülnek, nem véletlenül nevezhetők a Kar és egyben a magyar egyetemi kínálat erősségeinek. A kapott dokumentumok, és bizonyos szakok esetében a javasolt helyszíni látogatások alapján egyértelmű, hogy ezen a szakterületen minden képzés jó vagy kiváló színvonalú oktatói, szellemi kapacitással rendelkezik, több helyen kiemelkedő, nemzetközi jelentőségű kutatási háttere van.

Mivel ezek a szakok alapvetően könyvtári háttérre épülnek, az új könyvtár megnyitása jelentősen javított a képzések infrastrukturális feltételein. A megfelelő könyvvállomány minden szakon már korábban rendelkezésre állt, most megteremtődött a megfelelő használat térbeli lehetősége és egyben a BTK szűkös oktatási és oktatói helység ellátottsági is valamelyest javult.

Az irodalomtudományi képzések minden területen kiemelkedő nemzetközi kapcsolattal rendelkeznek, ez különösen az idegennyelvi programok kapcsán nem meglepő. A magyar átlagnál magasabb a sikeres pályázatok mennyisége, több tanszéken (Összehasonlító, Angol-Amerikai) jelentős mennyiségű és színvonalú saját könyvkiadás is folyik.

Általános megjegyzések a szláv nyelvekhez és irodalmakhoz tartozó szakokhoz
(bolgár, orosz, szerb, ukrán)

A négy vizsgált képzés minősítésénél és annak indoklásánál az LB a MAB által lefolytatott közbülső eljárás (2000/2001) és a Nyelvtudományi szakbizottság véleményének néhány konkrét megállapítására is reflektálni kíván, hiszen ezek a második akkreditációs értékelést végző Látogató Bizottság-számára konkrét feladatokat jelöltek meg.

Összességében elmondható, hogy a közbülső eljárás óta eltelt időszakban a vizsgált négy szak általános helyzete javult. Ez alól csupán a szerb szak képez kivételt (erről bővebben a szakról szóló részben).

A hallgatói létszám tekintetében a korábbiakhoz képest nem történt változás. A bolgár és az ukrán szakon mintegy 10-10, a szerben 30, az oroszon pedig 50 hallgató tanul. Országosan hasonló a helyzet, hiszen kis szakokról van szó. Ez a hallgatói/oktatói arány lehetővé teszi a hallgatókkal történő színvonalas egyéni foglalkozást.

Az új kari könyvtár megnyitása miatt (a szlavisztikai könyvtárolomány jelentős része átkerült) hely tekintetében bővülés következett be, ami jelentős mértékben megkönnyíti az oktatási feladatok ellátását. Az intézet infrastrukturálisan átlagosan ellátott, vagyis minden oktató rendelkezik internet-hozzáféréssel. Az egyéb műszaki fejlesztések korlátozottak.

Az intézeti tanácsban biztosított a hallgatói képviselet. A hallgatói aktivitás átlagosnak tekinthető. Az e szakokra felvettek között jelentősek a nyelvtudásbeli különbségek, ami külön kihívás az oktatók számára. Nyilván ebből is következik, hogy szerény a hallgatók részvétele a tanulmányi diákköri munkában. A jövőben feltétlenül erősíteni kell az ez irányú tevékenységet.

Az intézetben tudatos és szépen fejlődő, hazai és nemzetközi együttműködés keretében is megvalósuló kutatómunka folyik, aminek alapjait már több évtizede a jelenleg is oktató H. Tóth Imre professzor vetette meg. Bizonyosság erre az *Acta Universitatis Szegediensis* című évkönyv, továbbá a PhD-hallgatók sikeresebb munkáit közlő *Studia Paleoslavica* című sorozat is. Rendszeres a kari szintű hallgatói csere az intézetek között. Az intézet részt vesz a CEEPUS-ban. Több oktatónak OTKA-pályázata van, a régi kéziratok kiadása folyamatos, jelenleg bolgár nyelvtörténeti jegyzet, szerb középszótár készül, intenzíven foglalkoznak a Kijevi Rusz történetével.

Esetenként a nemzetközi kapcsolatokban beállt politikai változások negatívan hatnak a szakmai munkára is. A szerb szak helyzete e tekintetben nehéznek tűnik. A szerb kollégák hiányolják a hallgatók részképzésének külföldi (szerbiai) lehetőségét. Ennek oka az élő és aláírt kulturális egyezmények hiánya.

A Doktori Iskolának több szlavisztikai programja is van: történeti szlavisztika (bolgár, orosz), orosz leíró nyelvészet, orosz irodalom, régi orosz irodalom.

Az ETR az oktatók értékelése szerint immáron 4 éve megfelelően működik.

Az oktatói és a hallgatói létszámadatok összevetésénél – személyi feltételek teljesítése – minden egyes szak esetében megállapítást nyert, hogy a minősített oktatók az elfogadható 3 főtárgynál több tárgynak a felelősei. A számításnál figyelembe kell venni, hogy a bolgár, szerb és ukrán szakok esetében az *Ószláv nyelv* című főtárgy valójában közös tárgy.

A tanárképzés vonatkozásában korábban egyedül a bolgár szaknak voltak gondjai, hiszen csak Budapesten működik bolgár középfokú intézmény. Végre megoldódott a tanár szakos bolgár hallgatók tanítása gyakorlata.

Külön kiemelendő, hogy a Kar lehetővé teszi az intézetek számára a saját bevételekkel történő gazdálkodást. Az intézet saját kiadványait maga terjeszti, s az ebből befolyó bevétellel újabb kiadványokat is finanszíroz.

Az új képzési rendszerre való áttéréshez (bolognai folyamat) e szakok esetében minden feltétel adott: rendelkeznek megfelelően képzett és minősített oktatókkal és a szükséges infrastruktúrával. Az oktatók a bevezetendő új képzési rendszert, annak sok ismeretlenes volta miatt, némi szkepszissel várják.

A tudományágakhoz tartozó képzések:	akkreditációs minősítések
<p>Alapképzés: A tudományágakhoz tartozó szakok képesítési követelményének Korm. rend. száma: 129/2001. (VII. 13.)</p>	
<p>Altajisztika <i>Képzési szint:</i> egyetemi alapképzés <i>Képzési forma és képzési idő (félévekben):</i> nappali 10 félév <i>Ha van más tudományági besorolása, annak megnevezése:</i> Történelemtudományok <i>A jogutód alapszak képzési területe, képzési ága:</i> Bölcsészettudományi terület, ókori és keleti filológia ág, keleti nyelvek és kultúrák alapszakon altajisztika szakirány <i>Megjegyzés:</i> csak szakkpárban vehető fel</p> <p>A kétszintű képzésben <u>szakirányként</u> képzelik el a kiválóan működő, nemzetközi hírű szakot, amelynek az oktatói kimagasló publikációs tevékenységet mondhatnak magukénak. Kérdés azonban, hogy képes-e egyáltalán fennmaradni a megváltozott körülmények között.</p>	A
<p>Amerikanisztika <i>Képzési szint:</i> egyetemi alapképzés <i>Képzési forma és képzési idő (félévekben):</i> nappali 10 <i>A jogutód alapszak képzési területe, képzési ága:</i> Bölcsészettudományi terület, modern filológia képzési ág, anglisztika alapszakon amerikanisztika szakirány <i>Megjegyzés:</i> tanárképzés - kötelező szakkpárban</p> <p>A szak a korábbi akkreditációs véleményben megfogalmazottakhoz képest sokat fejlődött. Jól érzékelhetően kialakult az a vezető oktatói gárda, amely az elvárásoknak megfelelően tudja a szakos képzést folytatni. A szakon minden főtárgy felelőse vezető oktató, fokozattal rendelkező és az SZTE teljes állású közalkalmazottja.</p> <p>A szak oktatói átöklátanak az angol nyelv és irodalom szakra, és az angol szak oktatói tanítanak az amerikanisztika szakon is, e kooperáció szükségszerű és támogatandó.</p> <p>A szak tantervében már korábban megtörtént a főtárgyak pontosítása, szükséges megbontása, illetve egy értelmezhetetlen főtárgy megnevezés részletezése. A jelenlegi programban az irodalomtörténeti tárgyban már megtalálható a három korszak, és az elmélet is tantárgyakra bomlik, azaz az éves jelentésben kifogásolt problémák orvosolva lettek.</p> <p>Kétségtelen, hogy a szak felelőse nem egyetemi tanár, Rozsnyai Bálint egyetemi docens ugyanakkor vitathatatlanul a szakma kiváló, elismert képviselője.</p>	A
<p>Angol nyelv és irodalom (bölcész/tanár) <i>Képzési szint:</i> egyetemi alapképzés <i>Képzési forma és képzési idő (félévekben):</i> nappali 10 félév, kiegészítő képzés N, L 4 félév <i>Ha van más tudományági besorolása, annak megnevezése:</i> Neveléstudományok <i>A jogutód alapszak képzési területe, képzési ága:</i> Bölcsészettudományi terület, modern filológia képzési ág, anglisztika alapszakon angol szakirány</p>	A
<p>Bolgár nyelv és irodalom (bölcész/tanár) <i>Képzési szint:</i> egyetemi alapképzés <i>Képzési forma és képzési idő (félévekben):</i> nappali 10 félév <i>Ha van más tudományági besorolása, annak megnevezése:</i> Neveléstudományok <i>A jogutód alapszak képzési területe, képzési ága:</i> Bölcsészettudományi terület, modern filológia képzési ág, szlavisztika alapszakon bolgár szakirány <i>Megjegyzés:</i> csak szakkpárban vehető fel</p> <p>A bolgár szak szakmai fejlődése jó úton halad. Balázs L. Gábor docens a közeljövőben habilitálni fog, Farkas Baráti Mónika tanársegéd jelenleg doktori értekezésén dolgozik. 2003 ősze óta magasan kvalifikált bolgár anyanyelvű lektor működik (Maria Zereva, kandidátus, docens).</p> <p>A Közbülső eljárás során kifogásként fogalmazódott meg, hogy „sok kollégium előadása folyik magyar nyelven”. Az előadások nyelve azóta a bolgár lett, de az oktatók figyelemmel vannak a hallgatók nyelvtudására.</p> <p>További komoly észrevétel volt a tanárképzéssel kapcsolatban a bolgár tanítási</p>	A

<p>gyakorlatok problémája. Az intézet felvette a kapcsolatot a budapesti Bolgár Gimnáziummal, s szükség esetén a tanár szakos hallgatók tanítási gyakorlataikat ebben az intézményben folytathatják.</p>	
<p>Elméleti nyelvészet <u>Képzési szint:</u> egyetemi alapképzés <u>Képzési forma és képzési idő (félévekben):</u> nappali 8 félév, levelező 8 félév <u>A jogutód alapszak képzési területe, képzési ága:</u> Bölcsészettudományi terület, magyar képzési ág, magyar alapszakon belül részterületi specializáció <u>Megjegyzés:</u> csak szakpárban vehető fel. Az oktatói létszámhoz (4 fő) képest kari szinten is kiemelkedően színvonalas és folyamatos tudományos kutatási és publikációs tevékenységet folytatnak. A közvetített tananyag is a lehető legkorszerűbb. Az előző jelentésekben említett, a megengedettnél nagyobb terhelés a főtantárgyak tekintetében valójában nem áll fenn (lásd fentebb), ugyanakkor a rendkívül rossz infrastrukturális feltételek nem változtak (lásd fentebb). A szakfelelős alkotói szabadságát tölti az MTA Nyelvtudományi Intézetben, habilitációs értekezését készíti. Egy tanársegéd befejezte doktori tanulmányait. A kétszintű alapképzésben <u>nyelvtechnológia</u> címen nyelvtudományi alkalmazásokhoz kívánnak alapot nyújtani.</p>	<p>A</p>
<p>Finnugor (bölcész) <u>Képzési szint:</u> egyetemi alapképzés <u>Képzési forma és képzési idő (félévekben):</u> nappali 8 félév, és 10 félév – <u>A jogutód alapszak képzési területe, képzési ága:</u> Bölcsészettudományi terület, magyar képzési ág, magyar alapszakon belül finnugor szakirány <u>Megjegyzés:</u> csak szakpárban vehető fel A szakfelelős az előző látogatás óta egyetemi tanár lett, tehát kétszeresen is megfelel a MAB-elvárásoknak. A főtárgyfelelősök – az előírásnak megfelelően – legfeljebb 3 főtárgy felelősei a korábbi 4-gyel szemben. A 9 fős oktatói gárdából csupán egy tanársegéd, és a 3 lektorból 2 nem minősített oktató. A kétszintű képzésben <u>szakirányként</u> és <u>szakirányú specializációként</u> képzelik el a működésüket.</p>	<p>A</p>
<p>Francia nyelv és irodalom (bölcész/tanár) <u>Képzési szint:</u> egyetemi alapképzés <u>Képzési forma és képzési idő (félévekben):</u> nappali 10 félév, kiegészítő képzés 4 félév, levelező kiegészítő képzés 1 félév <u>Ha van más tudományos besorolása, annak megnevezése:</u> Neveléstudományok <u>A jogutód alapszak képzési területe, képzési ága:</u> Bölcsészettudományi terület, modern filológia képzési ágon belül romanisztika alapszakon francia szakirány <u>Megjegyzés:</u> tanárképes Előrelépés, hogy az előző időszakhoz képest született a szakon egy DSc (Irodalomtudomány) és egy PhD fokozat (Nyelvtudomány), így a tanszéken már két egyetemi tanár működik.</p>	<p>A</p>
<p>Hispanisztika <u>Képzési szint:</u> egyetemi alapképzés <u>Képzési forma és képzési idő (félévekben):</u> nappali, levelező 10 félév, diplomás levelező 8 félév, kiegészítő képzés 4 félév <u>Ha van más tudományos besorolása, annak megnevezése:</u> Neveléstudományok <u>A jogutód alapszak képzési területe, képzési ága:</u> Bölcsészettudományi terület, modern filológia képzési ág, romanisztika alapszakon belül spanyol szakirány <u>Megjegyzés:</u> tanárképes A szak nagyon dinamikusan fejlődik. A menedzser szemléletű szakfelelős ügyes PR tevékenységet folytat, hogy növelje a hallgatók számát. 0. évfolyamon is kínálnak oktatást, ezáltal nagyobb a meritési bázis. A többi nyelvi tanszéktől eltérően erősebb a történelmi és országismereti profil, ahogy a tanszék neve is jelzi. A spanyol mellett a portugál és a katalán nyelvet is oktatják, a nyelvvizsga lehetőségét felajánlva a hallgatóknak. Jók a külkapcsolataik, élénk konferencia-tevékenység folyik a hispán világgal. A nyelvészeti képzés is a legmodernebb irányzatokat követi. Az előző jelentésekben szóvá tett tagolatlan tantárgyfelosztás valójában gazdag tartalmat rejt, s</p>	<p>A</p>

<p>lehetővé teszi az újdonságok beépítését, amire a nagyon konkrétan lebontott tanterv nem ad lehetőséget. Nem lesz gondja a szaknak a kétszintű képzés beindításával.</p>	
<p>Latin nyelv és irodalom (bölcész/tanár) <u>Képzési szint:</u> egyetemi alapképzés <u>Képzési forma és képzési idő (félévekben):</u> nappali, levelező 10 félév, fakultatív képzés 5 félév, kiegészítő képzés 4 félév, levelező kiegészítő képzés 1 félév <u>Ha van más tudományos besorolása, annak megnevezése:</u> Neveléstudományok <u>A jogutód alapszak képzési területe, képzési ága:</u> Bölcsészettudományi terület, ókori és keleti filológia képzési ág, ókori nyelvek és kultúrák alapszakon belül latin szakirány <u>Megjegyzés:</u> tanárképes, csak szakpárban vehető fel.</p> <p>A szak összességében megfelel az akkreditációs feltételeknek. A személyi feltételek teljesítésében az önértékelésben a tudományos fokozatok tekintetében kirajzolódó átmeneti nehézségek a PhD-fokozatok megszerzésével megoldódtak. Mindezek alapján javaslom a latin és görög szak akkreditálását. (Az alábbi szöveges értékelés vonatkozik az Ógörög szakra is!)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oktatás-képzés <p><u>Alapszintű képzés:</u> A hallgatói létszám a görög szakon 16-17 fő, a latin szakon 45-47 fő. A latin szak tanári, a görög szak pedig bölcész szaknak minősül. <u>Doktori képzés:</u> A latin és görög szakon az irodalomtudományon belül folyik doktori képzés. Jelenleg egy PhD-ösztöndíjas, valamint 2 levelezős hallgató látogatja a doktori képzést programját.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Személyi feltételek <p>Az akkreditációs önértékeléshez leadott anyag és a látogatáson szerzett tapasztalatok között az alábbi eltérés mutatkozik. A korábban két, habilitált doktori fokozattal rendelkező oktató közül az egyik (dr. Olajos Terézia, CSc) szervezetileg a Történelem Segédtudományai Tanszékre került, így jelenleg a tanszékvezető rendelkezik ezzel a fokozattal. Az önértékelésben szereplő, korábban tudományos fokozattal nem rendelkező oktató a közelmúltban PhD-fokozatot szerzett, a Dr. univ. címmel várhatóan jövőre védi meg értekezését, másikkal pedig külföldön védi meg disszertációját.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tárgyi feltételek. <p><u>Könyvtári körülmények, számítógépes és technikai felszereltség:</u> Az új szegedi egyetemi könyvtár (TIK) létrehozásával a könyvtári elhelyezés pozitív irányban változott: itt található ugyanis a Történelmi és Ókortudományi Szakkönyvtár. Számítógépes ellátottság megfelelő.</p> <p><u>Elhelyezés, tantermek:</u> A Történelmi és Ókortudományi Szakkönyvtárnak az új szegedi egyetemi könyvtárban (TIK) való elhelyezésével lehetőség nyílt további oktatói irodák és tantermek kialakítására, felújítására és korszerű berendezésére.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kutatás-fejlesztés <p><u>Pályázatok:</u> A tanszéken több OTKA-kutatás folyik. Ezekben túlmenően folynak numizmatikai, epigraphiai, patrisztikai, római jogi és egyházi jogi kutatások is. A tanszék szoros kapcsolatokat ápol a Socrates-Erasmus együttműködés keretében a római Torvergata Egyetemmel.</p> <p><u>Tankönyvek, tanszéki kiadványok, oktatók publikációi:</u> A tanszéknek saját periodika-kiadványa van (a Régészeti Tanszékkel közösen), emellett rendszeresen jelentetnek meg tanulmány- és konferenciaköteteket. Jelentősek a műfordítás-kiadások. Saját jegyzetük nincs, ellenben jól használhatók a hazai latin szakos képzésben általánosan alkalmazott Auctores Latini sorozat kötetei, amelyekhez a szegedi Latin Tanszék az 1. század költészetét bemutató kötetével maga is hozzájárult. A tanszék oktatói rendszeresen publikálnak mind magyar, mind pedig idegen nyelven, vesznek részt hazai (részben saját szervezésű) és külföldi konferenciákon. Rendszeresen jelennek meg lektorált cikkeik hazai és külföldi folyóiratokban, konferencia kiadványokban egyaránt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vezetés értékelés <p><u>Erősségek:</u> A tanszék egyik erőssége a hallgatók számára nyújtott, jó felkészültséget biztosító, nagy hagyományokra visszatekintő alapos, átfogó képzés, amelynek tényét a</p>	A

<p>külföldi vendégprofesszorok is elismerték. A tanszék oktatói folyamatosan publikálnak, rendszeresen szerveznek konferenciákat, jelentetnek meg az oktatásban is jól alkalmazható fordításokat. Az intézmények közötti együttműködés kiváló.</p> <p><u>Gyengeségek:</u> A folyamatos anyagi gondok miatt lehetetlenné vált az Acta Antiqua et Archaeologica c. periodika évenkénti megjelentetése, és veszélyben forog az idei kötet kiadása is. Gondot okoz továbbá, hogy a tanszéki adminisztrátor 3 tanszék (Ókortörténet, Régészet, Latin és Görög Tanszékek) adminisztrációs tevékenységét végzi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Minőségbiztosítási rendszer megléte, működtetése <p>A folyamatos minőségbiztosítást szolgálja, hogy folyamatosan vannak ösztöndíjas vagy levelező PhD-hallgatóik. Kiemelendők a tanszék szoros nemzetközi kapcsolata, amelyek keretében évente 2-2 fő vehet részt 9 hónapos ösztöndíjas képzésen a római Torvergata Egyetemen, ahol a tanszékvezető is rendszeresen tart előadásokat. A képzés minőségi mutatója, hogy rendszeresen hívnak meg külföldi vendégelőadókat (pl. az utóbbi években H. Petersmann, v. Albrecht, Köves-Zulauf, valamint bécsi professzorok).</p>	
<p>Magyar nyelv és irodalom (bölcész/tanár)</p> <p><u>Képzési szint:</u> egyetemi alapképzés <u>Képzési forma és képzési idő (félévekben):</u> nappali, levelező egyszakos képzésben 8 félév, kétszakos képzésben 10 félév, kiegészítő képzés 4 félév <u>Ha van más tudományos besorolása, annak megnevezése:</u> Neveléstudományok <u>A jogutód alapszak képzési területe, képzési ága:</u> Bölcsészettudományi terület, magyar képzési ág, magyar alapszak <u>Megjegyzés:</u> tanárképes</p> <p>Az első intézményi akkreditáció óta egy vezető oktató megszerezte a Dr. habil. címet. A Kari tanácson kapott dokumentumok azt mutatják, hogy a kétszintű képzés első szintjével kapcsolatban igen változatos és kreatív javaslatokkal éltek. Ugyanakkor a szakmai közéletben való részvételük lehetne aktívabb is.</p>	A
<p>Magyar nyelv és irodalom (bölcész/tanár), székhelyen kívül</p> <p><u>Képzési szint:</u> egyetemi alapképzés <u>Képzési forma és képzési idő (félévekben):</u> nappali, levelező egyszakos képzésben 8 félév, kétszakos képzésben 10 félév, kiegészítő képzés 4 <u>Ha van más tudományos besorolása, annak megnevezése:</u> Neveléstudományok <u>A jogutód alapszak képzési területe, képzési ága:</u> Bölcsészettudományi terület, magyar képzési ág, magyar alapszak <u>Megjegyzés:</u> tanárképes</p> <p>A kommunikáció szak mellé kötelező másodikként a budapesti kihelyezett képzéshez kapcsolódik. A helyszíni látogatás alapján kijelenthető, hogy a képzés jó színvonalú, a szokásos magyarországi levelező képzésekhez képest intenzívebb (hetente tartott konzultációkkal), ezeket az egyetem szegedi, magasan kvalifikált oktatók tartják.</p>	A
<p>Német nyelv és irodalom (bölcész/tanár)</p> <p><u>Képzési szint:</u> egyetemi alapképzés <u>Képzési forma és képzési idő (félévekben):</u> nappali, levelező 10 félév, kiegészítő képzés 4 félév <u>Ha van más tudományos besorolása, annak megnevezése:</u> Neveléstudományok <u>A jogutód alapszak képzési területe, képzési ága:</u> Bölcsészettudományi terület, modern filológia képzési ág, germanisztika alapszakon német szakirány <u>Megjegyzés:</u> tanárképes</p> <p>Feltűnő, hogy a szakon belül a nyelvészek között igen magas a nem minősített oktatók száma, szemben az irodalmárokkal. De – az adatok szerint – nem vesznek részt a nyelvészek a tudományos szakmai közéletben sem, s igen keveset publikáltak az elmúlt 5 évben. A pályázati tevékenység a nullával egyenlő, s ezzel nagyon elüt az egyébként kimagaslóan jó kari mutatótól. Az LB benyomása az volt, mintha a tanszékvezető részéről nem volna elvárás a munkatársakkal szemben a nagyobb fokú aktivitás. Érdemes volna pontos adatokat bekérni, mert az előanyagokban számos hiba van. A</p>	A

<p>következő akkreditációs folyamatig számon kellene kérni a nagyobb fokú aktivitást. Ugyanakkor furcsa módon, a hallgatók rendszeresen kiadnak egy folyóiratot GeMa (Germanistische Magazin) címmel, amelybe rövid ismertetőket írnak külföldi tanulmányútjaikról, szakmai kapcsolataikról, s a legkülönfélébb, őket érintő és érdeklő kérdésekről. A tanszékvezető elmondása szerint a külföldi előadók nagyon jó véleménnyel vannak a szak hallgatóiról.</p> <p>Irodalomtudományi területen jelentős előrelépés (több vezető oktatói kinevezés) történt (az irodalom terület akkreditációs háttere korábban is sokkal jobb volt, mint azt az éves jelentés tükrözte). A szakot két irodalomtudományi, kultúratudományi irányú tanszék gondozza, a Német Irodalomtudományi Tanszék és az Osztrák Irodalom és Kultúra Tanszék. A két tanszéken két egyetemi tanár és négy docens oktat, az adjunktusok közül kettő rendelkezik tudományos fokozattal. Mivel ezek az oktatók teljes állásúak, a MAB követelmény a szakfelelős és főtárgyfelelős tekintetében az irodalmi területen kiválóan teljesül. A tanszékek kutatási háttere kiemelkedő, jelentős nemzetközi együttműködések alakítottak ki, kutatóik bizonyos területeken, például a poétikai, szemantikai kutatások terén évtizedek óta vezető szerepet játszanak (az un. szegedi poétikai iskola” a németes oktatók munkájára épül). Az infrastrukturális háttér, a könyvtári ellátottság kiemelkedően jó, az Osztrák Könyvtár a tudományos kapcsolatoknak is bázisa. A német nyelv és irodalmi szak egészét nézve a nyelvtudományi terület sokkal gyengébb háttérűnek látszik</p> <p><i>A Kar a szakértékelésben felsorolt hiányosságok kiküszöböléséről szóló írásos beszámolót küldjön a MAB-ba legkésőbb 2007. december 31-ig.</i></p>	
<p>Ógörög <i>Képzési szint:</i> egyetemi alapképzés <i>Képzési forma és képzési idő (félévekben):</i> nappali, 8 és 10 félév <i>A jogutód alapszak képzési területe, képzési ága:</i> Bölcsészettudományi terület, ókori és keleti filológia képzési ág, ókori nyelvek és kultúrák alapszakon ógörög szakirány <i>Megjegyzés:</i> csak szakpárban vehető fel.</p> <p>A szak összességében megfelel az akkreditációs feltételeknek. A személyi feltételek teljesítésében az önértékelésben a tudományos fokozatok tekintetében kirajzolódó átmeneti nehézségek a PhD-fokozatok megszerzésével megoldódtak. Mindezek alapján javaslom a görög szak akkreditálását. A szöveges értékelést a továbbiakban lásd Latin nyelv és irodalom szak alatt!</p>	A
<p>Olasz nyelv és irodalom (bölcész/tanár) <i>Képzési szint:</i> egyetemi alapképzés <i>Képzési forma és képzési idő (félévekben):</i> nappali 10 félév kiegészítő képzés 4 félév egyszakos bölcészsképzésben 8 félév <i>Ha van más tudományági besorolása, annak megnevezése:</i> Neveléstudományok <i>A jogutód alapszak képzési területe, képzési ága:</i> Bölcsészettudományi terület, modern filológia képzési ág, romanisztika alapszakon olasz szakirány <i>Megjegyzés:</i> tanárképes</p> <p>Előrelépés hogy egy nyelvész időközben PhD fokozatot szerzett. Elmondható, hogy élénk a szak iránti érdeklődés, nő a hallgatók száma. A szakgazda most már Magyarországon tartózkodik, megszűnt a szak korábban jelzett „gazdátlansága”. A látogatás óta szerzett információ szerint a nyelvészek nagyobb terhelését enyhítendő a tanszékvezető létszám bővítést határozott el. A pályázati tevékenység – ha hinni lehet a kimutatásnak – alulreprezentált, ugyanúgy, mint a közéleti tevékenység.</p>	A
<p>Orosz nyelv és irodalom (bölcész/tanár) <i>Képzési szint:</i> egyetemi alapképzés <i>Képzési forma és képzési idő:</i> nappali, levelező 10 félév kiegészítő képzés 4 félév! <i>Ha van más tudományági besorolása, annak megnevezése:</i> Neveléstudományok <i>A jogutód alapszak képzési területe, képzési ága:</i> Bölcsészettudományi terület, modern filológia képzési ág, szlavisztika alapszakon orosz szakirány <i>Megjegyzés:</i> tanárképes</p> <p>Az orosz szakon magasan kvalifikált szakemberek tanítanak. Ennek ellenére - az intézet saját értékelése szerint – gondoskodni kellene az utánpótlásról.</p>	A

<p>Összehasonlító irodalomtudomány <u>Képzési szint:</u> egyetemi alapképzés <u>Képzési forma és képzési idő (félévekben):</u> nappali, levelező, 8 félév <u>A jogutód alapszak képzési területe, képzési ága:</u> Bölcsészettudományi terület, magyar képzési ág, magyar alapszakon belül világirodalom és összehasonlító irodalomtudomány részterületi specializáció</p> <p>Az éves jelentéshez képest változás történt a szakot oktatók fokozatában, létszámában. A szak kis szak, de a BTK szakmai, irodalomtudományi hátterében a hozzá kötődő oktatók a szak és a tanszék méreténél jelentősen nagyobb szerepet játszanak, a szak gazdájaként működő tanszék a jelenkori irodalomtudományi kutatás országosan is jelentős központja. A szakhoz több kiemelkedő képességű, adjunktusi beosztású de már PhD-vel rendelkező fiatal oktató, kutató kapcsolódik. A szak főtárgyait teljes mértékben vezető oktatók (négy fő docensi, egyetemi tanári beosztású oktató) gondozzák. A szak felelőse Odorics Ferenc (szakmai hátterét a korábbi MAB jelentés az LB számára érthetetlen módon kétségbe vonta) kiemelkedő, iskolateremtő munkát végzett az elmúlt évtizedben, tevékenysége nyomán egy korszerű irodalomelméleti megalapozottságú összehasonlító irodalomtudományi oktatás és kutatás bázisa jött létre. A tanszék fontos háttere a doktori program irodalomelméleti ága. A tanszék jelentős pályázatokat nyert el az elmúlt években, ezek segítségével színvonalas könyvkiadást is folytatott.</p>	<p>A</p>
<p>Szerb nyelv és irodalom (bölcész/tanár) <u>Képzési szint:</u> egyetemi alapképzés <u>Képzési forma és képzési idő (félévekben):</u> nappali 10 félév <u>Ha van más tudományos besorolása, annak megnevezése:</u> Neveléstudományok <u>A jogutód alapszak képzési területe, képzési ága:</u> Bölcsészettudományi terület, modern filológia képzési ág, szlavisztika alapszakon szerb szakirány <u>Megjegyzés:</u> tanárképes, csak szakpárban vehető fel</p> <p>A szak felelőse minősített oktató, de kívánatos volna, hogy a közeljövőben habilitált legyen. A jelenlegi lektor (Milana Mrazovic) magiszteri minősítéssel rendelkezik, ami garanciát jelent a magas szintű nyelvi képzés szempontjából. Az irodalom oktatását változatlanul meghívott külföldi előadók végzik. A Közbülső eljárás során javaslatként fogalmazódott meg, hogy záros határidőn belül meg kell oldani ezt a problémát. Tekintettel arra, hogy ebben az ügyben nem történt érdemi előrelépés, amennyiben 2 éven belül nem kerül sor irodalomtörténész állandó alkalmazására, úgy a szak működését fel kell függeszteni.</p> <p>A szak működése szempontjából szükséges az államközi kapcsolatok rendezése. Jelenleg nincs lehetőség a hallgatók tartósabb egyetemi külföldi kiküldésére. Korábban, a bolgárhoz hasonlóan, rendezetlen volt a tanár szakos hallgatók iskolai gyakorlata. Időközben ez a probléma megoldódott.</p> <p>A Kar a szakértékelésben felsorolt hiányosságok kiküszöböléséről szóló írásos beszámolót küldjön a MAB-ba legkésőbb 2007. december 31-ig</p>	<p>A</p>
<p>Ukrán nyelv és irodalom <u>Képzési szint:</u> egyetemi alapképzés <u>Képzési forma és képzési idő (félévekben):</u> nappali 10 félév, kiegészítő képzés 4 félév <u>Ha van más tudományos besorolása, annak megnevezése:</u> Neveléstudományok <u>A jogutód alapszak képzési területe, képzési ága:</u> Bölcsészettudományi terület, modern filológia képzési ág, szlavisztika alapszakon ukrán szakirány <u>Megjegyzés:</u> tanárképes, csak szakpárban vehető fel</p> <p>Komoly szakmai fejlődés történt az ukrán szakon. A szak felelőse, Kocsis Mihály docens habilitált, Sajtos Natália doktori védés előtt áll, az új ukrán lektornő, Kertészné Varga Beáta PhD fokozattal rendelkezik.</p> <p>A korábban kifogásolt tanítási gyakorlatok ügye is megoldódott: a tanár szakos hallgatók Baktalórántházán folytathatnak tanítási gyakorlatokat</p>	<p>A</p>

Doktori Iskolák:	
<p>Nyelvtudományi Doktori Iskola <u>Tudományági besorolása:</u> 6.3. Nyelvtudományok A Doktori iskola vezetője: Kenesei István DSc Az iskola vezetője magas szintű elvárásaival gondoskodik arról, hogy az egyes szakokhoz kapcsolódó doktori programok minőségileg megfelelően működjenek. Ennek érdekében nem riad vissza a népszerűtlen intézkedésektől sem, mint amilyen a hallgató eltanácsolása. Ugyanakkor gondoskodik arról, hogy minden évben lehetőséget kapjanak nemcsak a szegedi nyelvész doktoranduszok, hanem az ország további három nyelvtudományi doktori iskolájában tanuló doktoranduszok is arra, hogy a szegedi doktorandszus konferencián bemutathassák előrehaladásukat, ha ugyan sikerül átjutniuk a szigorú szűrőn. Egy másik igazolása az igényes működésnek az a tény, hogy – az iskolavezető elmondása szerint – fennállásuk óta 2004 tavaszán került sor az első olyan védésre, amely 100%-os eredménnyel zárult. A Doktori Iskolán belül kimagaslóan jó az elméleti nyelvészeti és a finnugor doktori program.</p>	A
<p>Irodalomtudományi Doktori Iskola <u>Tudományági besorolása:</u> 6.2. Irodalomtudományok) A Doktori iskola vezetője: Balázs Mihály DSc A Irodalomtudományi Doktori Iskola a BTK négy doktori programjának egyike. 12 oktatási programmal működik, ebben a magyar irodalom az idegen nyelvű irodalmak (angol, francia, neolatin, olasz, orosz) illetve az „irodalomelmélet” és az „összehasonlító irodalomtudomány” található meg. A doktori iskola tükrözi a kar bölcsészeti képzésének erősségeit, kétségtelenül egyike a legjobb és legszélesebb kínálatot nyújtó bölcsészeti programoknak Magyarországon. Kiváló szinten akkreditálható.</p>	A
<p>A tudományágakat érintő jövőbeli képzésekre vonatkozó megjegyzések, javaslatok: <u>Irodalomtudományok:</u> az új, kétszintű képzés bevezetésének nincs akadálya, a szakmai háttér minden szakon alap és mesterképzésen egyaránt biztosított. Az áttérés egyetlen, de igen bonyolult kérdése az, hogy az egyetem miként oldja meg az eddig két külön karon, eddig főiskolai illetve egyetemi elválasztásban folyó képzés elkerülhetetlen integrációját. Mivel az alapképzés más szakmai kompetenciákat kíván feltételezhető, hogy erre a képzési szintre a főiskolai szaktanszékek (vagy legalább többségük) is alkalmas. Megoldandó viszont az, hogy nincs kétféle BA képzés. Az LB csak azt a megoldást látja racionálisnak, hogy a főiskolai kar szaktanszéki oktatói szervezeti értelemben is a szakmailag megfelelő másik BTK tanszékhez kapcsolódjanak és a főiskola a pedagógiai, pszichológiai, oktatásmódszertani, azaz tanárképzési feladatokat lássa el. A jövőbeni látogató bizottság valószínű az addigra szükségszerűen megtörténő képzési integráció, a közös BA képzés és ennek szervezeti háttere terén kell vizsgálandjon.</p>	

Történelemtudományok	
<u>Megjegyzés:</u> A tudományághoz tartozó szakok a 2004-ben lefolytatott párhuzamos vizsgálat miatt kikerültek az intézményi akkreditációból.	
A tudományághoz tartozó képzések: <i>A tudományághoz tartozó szakok képesítési követelményének Korm. rend. száma: 129/2001. (VII. 13.)</i>	akkreditációs minősítések
Alapképzés: <i>A tudományághoz tartozó szakok képesítési követelményének Korm. rend. száma: 129/2001. (VII. 13.)</i>	
Altajisztika: A szak értékelését lásd a Nyelvtudományok tudományág alatt.	A
<p>Néprajz</p> <p><u>Képzési szint:</u> egyetemi alapképzés <u>Képzési forma és képzési idő (félévekben):</u> nappali, levelező, 10 félév, B és diplomás képzés 8 félév <u>Ha van más tudományági besorolása, annak megnevezése:</u> Neveléstudományok <u>A jogutód alapszak képzési területe, képzési ága:</u> Bölcsészettudományi terület, történelem képzési ág, néprajz alapszak <u>Megjegyzés:</u> csak szakpárban vehető fel</p> <p>A szak összességében megfelel az akkreditációs feltételeknek. A személyi feltételek teljesítésében adódnak átmeneti nehézségek, amelynek okai egy minősített professzor közeli nyugdíjazásában, s egy docens váratlan halálában rejlenek. A kari vezetéstől kapott ígéret, valamint a tanszékvezetőnek a habilitált illetve az akadémiai doktori fokozat megszerzésére tett szándéknyilatkozata alapján úgy ítélt meg, hogy a személyi feltételek is belátható időn belül teljesülni fognak.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oktatás-képzés <p><u>Alapképzés:</u> A nem tanári szak besorolású néprajz oktatása kizárólag szakpárban folyik. Legáltalánosabb szakpárosítások: néprajz/nyelvszakok, n./történelem, n./magyar, továbbá a vallástudomány, régészet. Sajnálatos problémát jelent, hogy a néprajz miatt a másik szakon a hallgatók nem szerezhettek tanári képesítést.</p> <p><u>Doktori képzés:</u> A néprajz szakon doktori képzés jelenleg nincs, és bár hosszabb távon tervezik a szegedi néprajzos doktori képzés megindítását, pillanatnyilag az jelent megoldást, hogy az ELTE BTK néprajzi doktori iskolája nagy számban befogadja a Szegeden végzetteket.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Személyi feltételek <p>A MAB-hoz benyújtott, a tanszék munkatársaira vonatkozó adatszolgáltatás és a látogatás során tapasztaltak között az alábbi eltérések mutatkoznak: az adatszolgáltatásban szereplő professzor (DSc) 2005-ben emeritált, a korábbi tanszékvezető (CSc, dr. habil.) egyetemi docens időközben elhunyt, továbbá a két, tudományos fokozattal nem rendelkező tanársegéd közül az egyik elment a Néprajzi Tanszékről. Másikuk PhD-szigorlatát letette, a disszertáció elkészítése 2005 őszére, megvédése 2006 tavaszára várható. Az emeritált professzor státuszára a kari vezetéstől kapott ígéret szerint 2005 folyamán egy tanársegéd kerül, ami a folyamatos utánpótlás szempontjából lényeges. A látogatás pillanatában 1 egyetemi docens, 1 adjunktus és 1 tanársegéd van a Néprajzi Tanszéken oktatói státuszban.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tárgyi feltételek. <p><u>Könyvtári körülmények, számítógépes és technikai felszereltség:</u> Könyvtári elhelyezés, könyvekkel ellátottság, számítógépes felszereltség kiváló. A könyvtár két épületben található, az új szegedi egyetemi könyvtárban (TIK) a hallgatók kellemes, jól felszerelt környezetben tanulhatnak, kutathatnak. <u>Elhelyezés, tantermek:</u> Megfelelő.</p>	A

<p>• Kutatás-fejlesztés</p> <p><u>Pályázatok:</u> A tanszék szerteágazó nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezik az Erasmus/Socrates pályázati rendszerében. Pályázati támogatást nyertek az OTKA-tól a szegedi Móra Ferenc Múzeummal közösen, és további pályázatokat is terveznek (új vallási jelenségek kutatására, hallgatók bevonásával).</p> <p><u>Tankönyvek, tanszéki kiadványok, oktatók publikációi:</u> A néprajz szakon használnak mind tankönyvet, mind pedig tematikus olvasókönyvet, amelyet a szegedi Néprajzi Tanszék oktatói állítottak össze. Kiemelendő, hogy ezek a kötetek a képzés keretében elhangzott anyagból állnak össze. Folyamatosan ad ki a tanszék olyan füzeteket, amelyekben az idegennyelvű szövegolvasás kurzusán a szaknyelv elsajátítása céljából fordított szakszövegeket jelentet meg gyűjteményes formában. A tanszék oktatói rendszeresen publikálnak mind magyar, mind pedig idegen nyelven, vesznek részt hazai (részben saját szervezésű) és külföldi konferenciákon. Rendszeresen jelennek meg lektorált cikkeik hazai és külföldi folyóiratokban, konferenciakiadványokban egyaránt. Ezen túlmenően a tanszék munkatársai számos könyvet, könyvrészletet jelentettek meg magyar és idegen nyelven egyaránt.</p> <p>• Vezetés értékelés</p> <p><u>Erősségek:</u> A tanszéken jelentős terepkutatás folyik, amelynek módszertana elismert. Kiemeltek a tanszék külföldi kapcsolatait, s említésre méltók a rendszeres publikációk, kiadványok, saját szervezésű rendezvények, konferenciák. Jó a szakok közötti átjárhatóság, kiemelendő a vallási néprajzi képzés, amelyben a vallástudományi tanszék képzésével állnak szoros kapcsolatban.</p> <p><u>Gyengeségek:</u> A felvett hallgatók létszámához szükség lenne még egy oktatóra, amelyre a kari vezetés már ígéretet is tett. Nehézséget jelent a két épület közötti megosztottság (a tanterem illetve a könyvtárak is 2 épületben vannak).</p> <p>• Minőségbiztosítási rendszer megléte, működtetése</p> <p>A képzés minőségbiztosítása egyrészt az oktatók folyamatos fokozatszerzésre irányuló tevékenységében, továbbá abban nyilvánul meg, hogy számosan közülük részt vesznek a turkui, sevillai, freiburgi illetve göttingeni egyetemmel és a bonni székhelyű Alexander von Humboldt-Stiftunggal fennálló Erasmus/Socrates program nyújtotta tapasztalatszerzési lehetőségekben. A csereprogramok a hallgatók számára is nyitottak, a tapasztalatok közvetlenül beépülnek az oktatásba.</p>	
<p>Régészet</p> <p><u>Képzési szint:</u> egyetemi alapképzés</p> <p><u>Képzési forma és képzési idő (félévekben):</u> nappali 10 félév, B képzés 8 félév <u>A jogutód alapszak képzési területe, képzési ága:</u> Bölcsészettudományi terület, történelem képzési ág, történelem alapszakon régészet szakirány</p> <p>• Oktatás-képzés A szakon nehézséget jelent a személyi feltételek és ezáltal a minőségbiztosítás teljesítése. A tanszékvezető elképzelései szerint a közeljövőben ezek a gondok részben új, tudományos fokozattal rendelkező munkatársak alkalmazása, másrészt a doktori képzés megindítása révén remélhetőleg megoldódnak. Mindezek alapján a régészet szak ideiglenes akkreditálását javasolja az LB.</p> <p><u>Alapképzés:</u> A régészet szak nemrégiben állt át a B-szokról az A-szakos képzésre. Emiatt jelenleg nincs III. évfolyam a szakon, az utolsó B-szakosok most IV. évesek. A régészet szak intézeti besorolásának természetéből fakadóan (Régészeti, Néprajzi, Altajisztikai, Ókortörténeti, Vallástudományi, Klasszika Philologiai Intézet) a másik szakokkal való párosítása általában az intézeten belüli szakokból kerül ki, bár általánosnak a régészet-történelem párosítás mondható. Az A-szakos képzés megindulása óta létezik az egyszakos régészsképzés is. Szakpárok esetén a régészet nem zárja ki a tanárszakos képzést. Külön meg kell említeni a régészet szak szoros kapcsolatát az őstörténet (magyar őstörténet) szakképzéssel, amely főképp a középkori egyetemes történeti tanszéken folyik. Az őstörténet - amely részét képezi a történész PhD-képzésnek is - egy féléves kurzust jelent a régészet szakon.</p> <p><u>Doktori képzés:</u> A régészet szakon doktori képzés nem folyik, ugyanakkor a középkori</p>	<p>A</p>

régészet szakon végzetek felvételt nyernek a szegedi BTK történész PhD-iskolájába, az ős- és népvándorlás kori szakokat elvégeztek pedig más hazai egyetemeken (ELTE, CEU).

Személyi feltételek

Az akkreditációs önértékelés és a látogatáson szerzett tapasztalatok között a személyi feltételek tekintetében az alábbi eltérések mutatkoznak. A tanszék egyetlen professzora (CSc, dr. habil.) nyugdíjba vonult. Helyére főfoglalkozásúként egy tanársegédet vettek fel, aki fokozattal nem rendelkezik. Rajta kívül egy főállású, docensi beosztású oktatója van a tanszéknek (PhD). Félállásban két további vezető oktató (docens) van (mindkettő CSc). Jelenleg három októnak nincs tudományos minősítése, bár egyikük (dr. univ.) a közelmúltban az ELTE-n sikeresen letette a PhD-szigorlatot, a disszertáció elkészítése folyamatban van. A tanszékvezető tervezi a habilitált doktori fokozat megszerzését. Általános probléma, hogy a tanszék összkutatói létszámához képest nagyon magas a félállásban vagy óraadóként alkalmazott oktatók, és aránytalanul alacsony a tudományos fokozattal rendelkezők száma

• Tárgyi feltételek

Könyvtári körülmények, számítógépes és technikai felszereltség: A Régészeti Tanszék könyvtárájának jelentős része az új szegedi egyetemi könyvtárba került. A tanszék technikai és számítógépes felszereltsége megfelelő.

Elhelyezés, tantermek: A tanszéki könyvtárnak az új szegedi egyetemi könyvtárban (TIK) való elhelyezésével lehetőség nyílt további oktatói irodák és tantermek kialakítására, felújítására és korszerű berendezésére.

Kutatás-fejlesztés

Pályázatok: A Régészeti Tanszék a szegedi Móra Ferenc Múzeummal közösen visz több pályázatot, ahogy kiadványaik is intézmények közötti együttműködés keretében jelennek meg.

Tankönyvek, tanszéki kiadványok, oktatók publikációi: A tanszéknek saját periodikája van a klasszika philologusokkal közösen. A Móra Ferenc Múzeummal is vannak közös köteteik. Saját jegyzetük jelenleg nincs. A tanszék oktatói rendszeresen publikálnak mind magyar, mind pedig idegen nyelven, vesznek részt hazai (részben saját szervezésű) és külföldi konferenciákon. Rendszeresen jelennek meg lektorált cikkek hazai és külföldi folyóiratokban, konferenciakiadványokban egyaránt.

A vezetés értékelése

Erősségek: A régészet szak erősségei egyrészt régi hagyományaiban, másrészt a szakok közötti átjárhatóságban, illetve Móra Ferenc Múzeummal ápolta hagyományosan szoros kapcsolatokban rejlenek.

Gyengeségek: A régészet szak fő gyengesége abban a két, fentebb említett tényben rejlik, miszerint túlságosan magas a tudományos fokozattal nem rendelkezők, illetve a mellékfoglalkozású és óraadó oktatók száma. Ez utóbbi azonban magyarázható azzal, hogy a múzeumi és terepgyakorlatok végzése csakis a múzeumban főállású, az egyetemen azonban mellékállásúként vagy óraadóként foglalkoztatott munkatársak bevonásával valósítható meg.

• Minőségbiztosítási rendszer megléte, működtetése

A minőségbiztosítás tekintetében gondot okoz az, hogy aránytalanul alacsony a tudományos fokozattal rendelkezők száma. A tanszékvezető ezt egyrészt személyi cserékkel szeretné orvosolni. A megoldást másrészt az jelentheti, hogy a - túl nagy arányban alkalmazott - félállású oktatók közül egy hamarosan megszerezheti a PhD-fokozatot.

Neveléstudományok	
<p>A tudományág általános értékelése</p> <p>A Neveléstudományi Tanszék magasan kvalifikált vezető oktatókkal is rendelkezik, e tekintetben – az akadémiai doktor, habilitáció, illetve az egyetemi PhD megszerzése tekintetében – lényeges és örvendetes előrehaladás mutatkozik. A szakok és főtárgyak felelősei tudományos munkásságukat és számukat tekintve is a MAB követelményeket kielégítő garanciát jelentenek az oktatás szakmai színvonalára nézve. A doktori, posztgraduális, alapképzési szakos és tanári feladatok megoldására az oktatógárda teljes létszáma is megfelelőnek tűnik, azzal az észrevétellel, hogy a sokágú tanárképzés feladatainak volumene a viszonylag népes tanszéket is próbára teheti és teszi. Az oktatási-kutatási háttér szempontjából biztató, hogy a képességfejlesztés centrális témájában és ezen túl a tanszék kiterjedt kutatómunkát folytat, élénk és sikeres pályázati aktivitást mutathat fel (elsősorban OTKA és OM) programfinanszírozási keretekben.</p> <p>A tanszék elhelyezése – az egyetem általános viszonyait tekintve – jónak mondható, vezető oktatói számára elfogadható elhelyezést tud biztosítani, korszerű számítógépes infrastruktúrával rendelkezik (különösen figyelemreméltó a szakmai munka szó szoros értelmében vett mozgékonyágát biztosító laptopok nagy száma: 10 darab. A tanszék nemcsak birtokolja a korszerű számítástechnikai eszközöket, hanem kutatási és az oktatással összefüggő adatbázisokat fejleszt ki, tesz hozzáférhetővé és használ. A személyi konzultációk alapján is úgy tűnik, hogy a doktori iskola egyik figyelemreméltó jellegzetessége a számítógépes kontaktus, a szakmai termés rendszeres és módszeres nyilvántartása és követése. Ez az ambíció Csapó professzor által bevezetett doktori iskola mintaszerű vonása. A Neveléstudományi Tanszék közös könyvtárat tart fenn az intézet keretében, tekintélyes volumenű könyv- és folyóirat gyűjteménnyel, és forrásaiból könyv és folyóirat beszerzésre átgondoltan és áttekinthetően tetemes összeget fordít: a szakmai ambíciók tükré és kielégítésének eszköze a külföldi folyóirat beszerzés.</p> <p>A képzések tartalma – az elérhető dokumentumok szerint – általában is lépést tart a szaktudomány fejlődésével, a tanszéki kutatások kiterjedt területén pedig országos viszonylatban is úttörő, nemzetközi összehasonlításban is figyelemreméltó. Egy Pedagógiai Tanszéken különösen figyelemreméltó az oktatandó anyag tartalmának és az oktatás módjának, hatékonyságának viszonya, kérdése. A hallgatói teljesítményeket a tanszék gondosan regisztrálja, e tekintetben a legmagasabb színvonalat ígérő doktori képzés az ösztönzés és ellenőrzés hatékony formáit mutathatja fel. A tanszéken igen differenciált oktatómunka folyik nappali és levelező formában, több képzési szinten, ezek vonatkozásában a dokumentumok szervezettséget tükröznek, és ez a koncepciózus szervezettség kivetíthető a jövőre is, amint ez a bolognai rendszer alapképzés szakjának, illetőleg az alapképzés tanári komponensének tervezésében is kitűnik. A bolognai rendszerű tanárképzésnek az alapképzési ciklusba lenyúló orientáló-szűrő 10 kredites modulját a tanszék – intézeti egyeztetéssel viszonylag egyszerűen és formális tölti ki – ezt az átmeneti helyzetet azonban tökéletesen érthetővé teszi a tanárképzés kialakítandó rendszerével kapcsolatos országos bizonytalanság.</p>	
<p>A tudományághoz tartozó képzések: A tudományághoz tartozó szakok képesítési követelményének Korm. rend. száma: 129/2001. (VII. 13.)</p>	akkreditációs minősítések
<p>Pedagógia <u>Képzési szint:</u> egyetemi alapképzés <u>Képzési forma és képzési idő (félévekben):</u> nappali, levelező 10 félév, diplomás képzés 8 félév, kiegészítő képzés 4 félév <u>A jogutód alapszak képzési területe, képzési ága:</u> Bölcsészettudományi terület, pedagógia és pszichológia képzési ág, pedagógia alapszak <u>Megjegyzés:</u> tanárképes, csak szakpárban vehető fel</p>	A

<p>Tanárképző <u>Képzési szint:</u> egyetemi <u>Képzési forma és képzési idő (félévekben):</u> nappali 10 félév, levelező kiegészítő képzés 4 félév <u>Megjegyzés:</u> Az Önértékelésben fenti néven, „szakként” szerepeltették. A tanárképzés általános értékelése a jelentésben külön fejezetbe került.</p>	
<p>Szakirányú továbbképzés Pedagógiai értékelés <u>Képzési forma és képzési idő (félévekben):</u> nappali, levelező 4 félév <u>Képesítési követelmény Korm. rend. száma:</u> 12/1999. (III.8.) OM rendelet Megjegyzés: -</p>	<p>A</p>
<p>Doktori Iskola:</p>	
<p>Neveléstudományi Doktori Iskola <u>(tudományági besorolása:</u> 5.6. Neveléstudományok) <u>Doktori iskola vezetője:</u> Csapó Benő DSc</p>	<p>A</p>
<p>Indoklás, egyedi megjegyzések:</p>	
<p>Az általános értékelésnek megfelelően valamennyi képzési irány és forma akkreditálható.</p>	
<p>A tudományágat érintő jövőbeli képzésekre vonatkozó megjegyzések, javaslatok:</p> <p>Az alap- és mesterképzés feltételei, a hagyományok, a látottak és a belátható fejlődés alapján biztosítottak. A „pedagógiai értékelés” szakirányú továbbképzés helyzetét – mint általában a szakirányokét – a mesterképzés országos és helyi szerkezetének kialakítása után vizsgálni kell. A PhD képzés formális feltételei – amint ezt az indítás jóváhagyása is mutatta – rendben lévőek, ígéretesek, ennek a képzésnek az eredményességét hosszabb távon lehet megítélni.</p>	

Pszichológiai tudományok

A tudományág általános értékelése (minőségértékelés)

A párhuzamos akkreditáció lefolytatása után a Látogató Bizottság tájékozódása kifejezetten és konkrétan a pszichológiai tudományoknak a tanárképzésben való részvételére koncentrált, amit is a párhuzamos vizsgálat érthetően nem érintett. Ennek hátterében az intézeti keretbe illeszkedő Pszichológiai Tanszék feltételeiről általánosságban elmondható, hogy a szakterület fiatal, értelmes, felkészült oktatói utánpótlással rendelkezik, és a viszonylag kis számú minősített oktatók a maguk területén felelős, színvonalas, esetenként országos egybevetésben is kiemelkedő szakmai-oktatói teljesítményt nyújtanak. A szakos és tanárképzési kettős szerepvállalás szempontjából is problematikus a vezető oktatók szűk száma, a szak és a tanárképzési főtárgy felelőssége mind együtt terheli Vajda Zsuzsa tszv. egyetemi docenst. Teljes egyetértésben a párhuzamos akkreditáció tanulságaival leszögezhető, hogy belső és külső utánpótlások kiaknázásával mihamarabb meg kell erősíteni a szakterület minősített vezető-oktatói gárdáját, magát a vezetést, hogy a szakos képzés a jövőben kiterjedhessen a második, mester-ciklusra, valamint, hogy a sokágú tanárképzés terén a viszonylag kis létszámú és korlátozott oktatási kapacitású nélkülözhetetlen szakterület eredményesen el tudja látni feladatát. A személyi fejlesztés szükségességéhez, az ehhez kötődő szakmai és intézményi érdekekhez képest másodlagos jelentőségű a pszichológia – kari egybevetésben átlagosnak mondható – infrastrukturális helyzetének javítása

A tudományágat érintő jövőbeli képzésekre vonatkozó megjegyzések, javaslatok:

Az M képzés a pszichológia szakon a jelenlegi oktatói-vezetési kapacitással problematikus. A tanári mesterképzés vonatkozásában a nélkülözhetetlen feladatok ellátása a kapacitás növelését igényli, átgondolt személyi fejlesztésre van szükség a pszichológia – a tanszék fő profiljába vágó – pedagógiai határterületén is. A PhD képzés helyi indításának feltételei ma nincsenek meg.

FILOZÓFIAI TUDOMÁNYOK

A tudományághoz tartozó képzések:

A tudományághoz tartozó szak képesítési követelményének Korm. rend. száma: 129/2001. (VII. 13.)

akkreditációs
minősítések

Alapképzés:

Filozófia

Képzési szint: egyetemi alapképzés

Képzési forma és képzési idő (félévekben): nappali levelező 1 szakos 8 félév, nappali, levelező 2 szakos 10 félév

Ha van más tudományági besorolása, annak megnevezése: Neveléstudományok

A jogutód alapszak képzési területe, képzési ága: Bölcsészettudomány képzési terület, szabad bölcsészet képzési ág, szabad bölcsészet alapszak, filozófia szakirány

Megjegyzés: tanárképes

Az éves jelentés alapján helyszíni látogatás nem látszott szükségesnek. A szak felelőse és az egyes főtárgyak felelősei is megfelelő háttérrel rendelkeznek, teljesítik a MAB követelményeit

A

A tudományágat érintő jövőbeli képzésekre vonatkozó megjegyzések, javaslatok:

A szegedi filozófia program az ország egyik legfontosabb ilyen centruma. Az új képzési modell minden képzési szintjére alkalmas háttérrel rendelkezik.

VALLÁSTUDOMÁNYOK

A tudományághoz tartozó képzések:

A tudományághoz tartozó szak képesítési követelményének Korm. rend. száma: 129/2001. (VII. 13.)

akkreditációs
minősítések

Vallástudomány

Képzési szint: egyetemi alapképzés

Képzési forma és képzési idő (félévekben): nappali 10 félév, egyszakos képzés nappali, levelező 8 félév

A jogutód alapszak képzési területe, képzési ága: Bölcsészettudományi képzési terület szabad bölcsészet képzési ág, szabad bölcsészet alapszak, vallástudomány szakirány

• **Oktatás-képzés**

Az alapszintű képzés 8 féléves, egyszakos képzés keretében folyik. Lehetőség van azonban szakpár felvételére is, e tekintetben általánosnak mondható a kommunikáció és

A

néprajz szakpár. A szaknak kimenő évfolyama még nem volt, az induló évfolyam hallgatói jelenleg IV. évesek.

• **Személyi feltételek**

A tanszéknek 5 főállású munkatársa, 4-5 fő óraadója van, s rendelkezik saját tanszéki adminisztrátorral. Ezen kívül 2 fő posztdoktori ösztöndíjast is foglalkoztatnak (OTKA- illetve Békési-ösztöndíjas). A tanszékvezető rendelkezik habilitált doktori fokozattal, akadémiai doktori fokozata a tanszék munkatársai közül senkinek sincs.

• **Tárgyi feltételek**

Könyvtári körülmények, számítógépes és technikai felszereltség: A vallástudományi tanszék könyvtára - az oktatáshoz szükséges, tanszéken maradt kézikönyvtáron kívül - az új szegedi egyetemi könyvtárban (TIK) nyert elhelyezést. A tanszék technikai és számítógépes felszereltsége jó.

Elhelyezés, tantermek: A tanszék tantermeivel való ellátottsága, elhelyezése kiváló.

• **Kutatás-fejlesztés**

Pályázatok: Számos (9) hazai és több (8) nemzetközi pályázatuk van, ami egyébként az önértékelésből is egyértelműen kiderül. Mivel új alapítású szakról, kislétszámú tanszékről lévén szó, példaértékű az egyidejűleg kezelt pályázatok rendkívül magas száma. A tanszék szerteágazó nemzetközi kapcsolatrendszerrel rendelkezik, több szerződésük, cserekapcsolatuk van a Socrates, Erasmus, CEEPUS programok keretében.

Tankönyvek, tanszéki kiadványok, oktatók publikációi: Jegyzet és tankönyv írása folyamatban van, és megjelent az oktatásban jól használható, saját szerkesztésében készített "Magyarországi vallási kalauz (Budapest, Akadémiai Kiadó, 2004)". Saját, rendszeresen megjelenő kiadványuk van (Studia Religiosa). A tanszék oktatói rendszeresen publikálnak mind magyar, mind pedig idegen nyelven, vesznek részt hazai (részben saját szervezésű) és külföldi konferenciákon. Rendszeresen jelennek meg lektorált cikkeik hazai és külföldi folyóiratokban, konferencia kiadványokban egyaránt.

• **Vezetés értékelés**

Erősségek: A tanszék fő erőssége a közelmúltban történt szakalapítás frissességéből adódó lendület, amellyel a minőségbiztosítás követelményrendszerének való megfelelés, felkészültség elérésének belső igénye, továbbá kiváló önmenedzselés párosul.

Gyengeségek: Az LB-nek nincs erre vonatkozó megjegyzése.

• **Minőségbiztosítási rendszer megléte, működtetése**

A tanszéken nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy a munkatársak rendelkezzenek tudományos fokozattal. Fontosnak tartják továbbá fiatal, tudományos fokozattal rendelkező posztdoktori ösztöndíjasok alkalmazását is. A tanszék oktatói közül többen szoros kapcsolatokat ápolnak külföldi egyetemekkel, sőt, van, aki tanulmányait is ott végezte.

MÉDIA ÉS KOMMUNIKÁCIÓS TUDOMÁNYOK

A tudományág általános értékelése

A MAB kérésének megfelelően mind a Szegedi Tudományegyetemen folyó egyetemi alapképzést, mind a Budapesten folyó egyetemi alapképzést, kiegészítő alapképzést és másoddiplomás képzést helyszíni látogatással vizsgálta az LB, és a látogatás előtt bekérte az elmúlt félév tanrendjét. A tanszékvezetővel háromszor is nyílt alkalom arra, hogy végigtekintsék a tudományág helyzetének alakulását az előző akkreditációs forduló óta.

Az összbenyomás kedvező. A tanszékvezető, aki teljes mértékben megfelel a MAB-elvárásoknak, mind Szegeden, mind a Budapesti Média Intézetben jelentősen megemelte a működés személyi és tárgyi feltételeit. Kihasználva az integrált egyetemből adódó előnyöket, átoktatásra kért fel minősített szakembereket az egyetem több karáról, így biztosítani tudja a minőségi szintű oktatást a kommunikáció és médiatudomány szerteágazó területein. A szegedi tanszéken működő fiatal oktatók is

vagy megszerezték már a PhD fokozatot, vagy igen közel állnak hozzá. A szakhoz szükséges gyakorlati oktatás ellátására profi szinten működő, neves szakembereket kért fel Szegeden inkább abból a régióból, Budapesten szintén a helyszínről. Az elméleti oktatást mindkét helyszínen a szegedi oktatók biztosítják.

Ami a publikációs és a pályázati tevékenységet illeti, mindkettő igen magas színvonalon folyik. A tudományág természetéből következően a publikációk szélesebb spektrumot képviselnek, mint például a nyelvtudományban, de jellemző marad a lektorált fórum nagyobb képviselése.

Az infrastruktúra tekintetében is jó a helyzet. Helyiséggondok egyik helyszínen sincsenek, a gépekkel és szakanyagokkal való ellátottság mindkét helyszínen igen jónak mondható, az alkalmazott technika a mai szinten legkorszerűbb digitális eljárás.

A hallgatók részére mindkét helyszínen szakkönyvtár áll rendelkezésre, ahol az internetet is használhatják szakanyagok olvasására, letöltésére, elektronikus szótárakban és egyéb adathordozókban való búvárkodásra. A tanulmányi céllal készített korábbi hallgatói feladatokat DVD-re másolva archívumot hoztak létre, amelynek az anyagát szintén felhasználhatják a hallgatók egy-egy gyakorlati feladatra készülve. A szakdolgozatok elkészítéséhez már a tanulmányok kezdetén kézbe kapják a tartalmi és formai követelményeket. Utóbbiak teljesülését a szakdolgozatban egy munkatárs külön is ellenőrzi. Amennyiben ezek nem felelnek meg az előírásoknak, a tartalomtól függetlenül elégtelenre minősítik a munkát. A vizsgák és a zárthelyik előtt a Tanulmányi Osztály egyik munkatársa ellenőrzi a hallgatók személyazonosságát, így elkerülhetők az esetleges visszaélések.

Rendkívül rokonszenves, hogy mindkét helyszínen vállalják a tanszék munkatársai, hogy a határon túli érdeklődő hallgatóknak segítséget nyújtsanak hosszabb-rövidebb idejű szakmai képzéssel. A budapesti helyszínen tartott látogatás során 10 erdélyi hallgató ült az egyik stúdióban és a vágószobában, s egy oktató instrukciói mellett dolgozott.

A tananyagok, az alakuló diszciplínák esetében az oktatással párhuzamosan alakulnak ki, s alakulnak át, így a hallgatók kezébe nem véglegesnek szánt jegyzeteket adnak, amelyeket a hallgatók kiegészítenek interneten való kereséssel, s egyéni kutatómunkával.

Az is nyilvánvaló, hogy a szegedi tanszéken komolyabb elméleti műhelymunka folyik, mint a jóval nagyobb létszámú budapesti intézetben, de ez az elrendeződés mintegy az előképét adja a bevezetendő kétszintű képzésnek: a budapesti képzés elővételezi az alapképzést, a szegedi pedig a mesterképzést. És valószínűleg nem kell sok időnek eltelnie ahhoz, hogy utóbbi helyszínen a szakhoz doktori képzés kapcsolódjon.

A jól átgondolt és megvalósított koncepciót igazolja vissza az a tanszékvezető által említett tény, hogy az utóbbi időben Szegeden nő a hallgatók száma, a székhelyen kívüli képzésben azonban jelentős a lemorzsolódás. Ugyanakkor nő a másoddiplomások száma, akik az oktatás számára jelentenek kihívást első diplomájuk tudományági hovatartozásának sokszínűsége révén.

A tudományághoz tartozó képzések:

*A tudományághoz tartozó szak képesítési követelményének Korm. rend. száma: 129/2001.
(VII. 13.)*

Alapképzés

**akkreditációs
minősítések**
(A, NA)

Kommunikáció

Képzési szint: egyetemi alapképzés

Képzési forma és képzési idő (félévekben): nappali 10 félév

A jogutód alapszak képzési területe, képzési ága: Bölcsészettudományi terület, szabad bölcsészet képzési ág, kommunikáció, médiatudomány szakirányok;
Társadalomtudományi képzési terület, társadalomismeret képzési ág, kommunikáció és médiatudomány alapszak

Megjegyzés: kötelező társítani

A

Kommunikáció, székhelyen kívül

Képzési szint: egyetemi alapképzés

Képzési forma és képzési idő (félévekben): nappali, levelező 10 félév, másoddiplomás képzés 8 félév, kiegészítő képzés 4 félév

A jogutód alapszak képzési területe, képzési ága: ld. fent

Megjegyzés: kötelező társítani

A

Szociológiai Tudományok	
<p>A tudományág általános értékelése</p> <p>A szociológia területén viszonylag kis tanszék dolgozik, kvalifikált és nem minősített tagjairól egyaránt elmondható, hogy a középgenerációhoz tartoznak. A tudományterület általános és szakos képzési lehetőségeire és a formát öltő szükségletekre tekintettel belátható időn belül célszerű lenne a szaktárgy megerősítése egyfelől fiatal oktatókkal, másfelől a vezető személyén kívül további súlyos, országos kitekintéssel és elismeréssel rendelkező szakmai egyéniségekkel. A látogatás során bebizonyosodott, hogy a tanszéken a szakos képzésben egyaránt jelen van és kellő súlyt kap a mai szociológiára jellemző és tőle elvárható, igényes módszertani felkészítés és a széleskörű, színes, kritikai szellemével is ösztönző elméleti képzés. Kérdés, hogy a szociológia szakot és szakterületet – amely természeténél fogva széles érintkezési felületekkel rendelkezik más társadalomtudományokkal – kellően sikerült-e integrálni a Bölcsészettudományi Kar szellemi és intézményi életébe.</p> <p>Az infrastrukturális feltételek kari viszonylatban átlagosnak mondhatók. Az empirikus társadalomkutatás szempontjából oly fontos módszertani felkészítés technikai feltételei elérhetőek. A képzés aktuális tartalma és a bolognai rendszerben bevezetésre kerülő alapképzés terve a személyi feltételekhez is igazodva kellően sokoldalú, lényeglátó és korszerű. A hallgatói teljesítményekről a visszajelzés tárgyyszerűen jó. A hallgatóknak a látogatás során is megfigyelhető magatartása odafordulást, komoly munkavégzési szándékot, intellektuális nyitottságot tükröz. A szakos és a szakon túli képzési feladatok koordinálása a viszonylag kis létszámú tanszéken az erőforrásokkal való józan gazdálkodást, átgondolt munkaszervezést, erőfeszítést igényel.</p>	
<p>A tudományághoz tartozó képzések: <i>A tudományághoz tartozó szak képesítési követelményének Korm. rend. száma: 129/2001. (VII. 13.)</i></p>	akkreditációs minősítések
<p>Alapképzés:</p>	
<p><i>Szociológia</i> <i>Képzési szint:</i> egyetemi <i>Képzési forma és képzési idő (félévekben):</i> nappali 10 félév, levelező diplomás képzés 8 félév <i>Ha van más tudományági besorolása, annak megnevezése:</i> Neveléstudományok <i>A jogutód alapszak képzési területe, képzési ága:</i> Társadalomtudományi képzési terület, társadalomismeret képzési ág, szociológia alapszak</p>	A
<p>A tudományágot érintő jövőbeli képzésekre vonatkozó megjegyzések, javaslatok: Az adott oktatói és infrastrukturális helyzet az alapképzés feltételeit garantálja, a magasabb képzési ciklusok kiépítését módszeres fejlesztésnek kell megelőznie.</p>	

Kitekintés: Az SZTE tanárképzésének kilátásairól

A Szegedi Tudományegyetem az ország egyik legjelentősebb **pedagógusképző intézménye**, ahol az óvopedagógus, tanító-, és gyógypedagógus képzés egyaránt szerepet kap a többágú tanárképzés mellett. Mindez együtt a felsőoktatási intézmény számára kiaknázható, értékes lehetőséget és egyszersmind belső összehangolási feladatot jelent, és átgondolt fejlesztési stratégiát igényel.

A beiskolázási adatok jelentős hallgatói érdeklődést tükröznek, az intézmény regionális szerepe e tekintetben (is) elvitathatatlan. A **széttagoltság viszonyai** között kifejezetten pozitívan értékelhető, hogy az egyetemi szintű tanárképzés összehangolása, külső iskolai kapcsolatai **rektorhelyettes kiemelt feladatát** képezik, s e téren – a tanárképzés gyakorlati jellegét támogató – előrehaladás mutatkozik. A főiskolai kar pedagógusképzésének erősségeit és gyengéit külön Látogató Bizottság mérlegeli, melynek vizsgálnia érdemes a sokágú képzés pedagógiai-pszichológiai szakmai-szervezeti hátterének viszonylagos gyengesége. Az egyetemi tanárképzésnek a Bölcsészettudományi Kar Pedagógiai és Pszichológiai Intézete szakmailag értékes, ám több más irányban is elkötelezett, más terheket is viselő bázisa. Mindemellett ugyanis a pszichológia területén szakos alapképzés folyik, és a mesterszak indítása még további erőfeszítéseket, személyi fejlesztést igényel. A pedagógia oktatásának személyi feltételei jók, jól tagoltak, ugyanakkor az erős kutatási és tudományos utánpótlást biztosító szakmai ambíció csak áttételesen kamatozik a tanárképzés területén.

A rendelkezésre álló információk szerint az előző intézményi akkreditáció is ráirányította a figyelmet a tanárképzés erőforrásainak felmérésére, a belső széttagoltság leküzdésére és az összehangolt fejlesztés koncepcionális és szervezeti alapjainak szükségességére. A jelen helyzetben e feladatok még súlyosabbak és sürgetőbbek.

Egyrészt az intézményi integráció egyelőre **nem hozta közelebb** egymáshoz a főiskolai és egyetemi tanárképzés tartalmát és szervezetét, gazdaságtalan párhuzamosságok és ésszerűtlennek tűnő különbségek mutatkoznak. Ez már a kreditrendszer bevezetése nyomán is szinte tarthatatlan, hiszen szembeötlő gátja a hallgatók belső mobilitásának és az oktatási kapacitás jobb kihasználásának.

Megtetézi ezt azonban – másrészt - a bolognai reform kezdete, amely már az alapképzési szakalapítások és –indítások fázisában felszínre hozza a főiskolai kar és a tanárképzésben érintett egyetemi karok szervezeti és működési összehangolatlanságát mind a diszciplináris felkészítés, mind a pedagógiai-pszichológiai stúdiumok oktatása terén. Helyénvaló e tekintetben az a – szakindítási dokumentációban kifejezett, ám értelemszerűen a gyakorlatban még nem realizált – szándék, hogy a diszciplináris alapképzési szakokat 2006 után a főiskolai és az egyetemi oktatási kapacitás együttes és összehangolt kiaknázásával működtessék. Hiányzik ugyanakkor az egyeztetett és elfogadott intézményi elgondolás arról, hogy a tanárképzés **pedagógiai-pszichológiai stúdiumait** a bolognai tanári mesterképzés keretei között ki és milyen módon fogja nyújtani: a főiskolai kar, vagy az e téren differenciált szervezeti struktúrával rendelkező Bölcsészettudományi Kar.

Harmadrészt a felsőoktatási törvény parlament által elfogadott változata kiemelten és konkrétan szól a felsőoktatási intézmények azon kötelezettségéről, hogy a közoktatási igényeket kielégítő, az oktatási tárcával ez okból sajátos kapcsolatban álló, országos szolgáltató-fejlesztő hálózat részesévé váló pedagógusképzésnek legyen az SzMSz-ben

egyértelműen megjelölt, s ekként azonosítható **felelős intézményi gazdája**. A jogalkotó – természetesen – a különböző helyzetben lévő, a pedagógusképzésre különböző mértékben ráhangolt, eltérő tradíciókat és célokat követő intézményeknek szemlátomást mozgásteret hagy, hogy az intézményi felelőst szervezeti egységben vagy koordináló fórumban jelenítse meg, de rá kívánja venni arra, hogy valamilyen módon megjelenítse. Ez a Szegedi Tudományegyetem esetében azt jelenti, hogy a tanárképzés múlhatatlanul szükséges koordinálása mellett, ezen túl, kötelezettségként jelenik meg az intézményben folyó **pedagógusképzés egészének** összehangolási feladata, amelynek a tanárképzés egyik részét, a esetét képezi.

A Szegedi Tudományegyetem pedagógusképzésének rendszerét többféle szervezeti-működési elv alapján lehet kialakítani, de előrelépés e tekintetben mindenképpen szükséges.

1) **Az egyik lehetőség**, hogy a differenciált pedagógusképzési feladatokra összpontosítva következzen be változás a mai főiskolai kar funkcióiban, módosuljon ennek szakmai profilja, összetétele. Ennek az átalakításnak kulcsfontosságú eleme lenne, hogy a Bölcsészettudományi Karról a pedagógusképzés pedagógiai és pszichológiai stúdiumait biztosító intézet a hozzá tartozó szakos és doktori képzésekkel **átlépjén az új Pedagógusképző Kar keretébe**, s ezáltal a megújult kar a tanári mesterképzésben való felelős részvételével, születő mesterszakjaival és folytonosan működő Doktori Iskolájával teljes egyetemi jelleget öltön. Ezáltal a főiskolai Látogató Bizottság által is észlelhető egyenetlenségek a pedagógiai és pszichológiai stúdiumok oktatásában megszűnnének, vagy a meglévő intellektuális erőforrások jobb kihasználásával megszűnhetnének, és egy olyan szakmai koncentráció jönne létre, amely többféle pedagógus alapképzés, mester- és szakirányú képzés, valamint tudományos felkészítés bázisául szolgálhat.

Ennek a szervezeti elrendezésnek az előnyei között felsorolható, hogy a megújult kar sokrétű, ám világos funkcióval rendelkezik az egyetem oktatási-szervezeti egységei között, és a jogszabályban rögzített módon képes ellátni a pedagógusképzés felelőségének, a partnerek koordinátorának szerepkörét.

Ezzel a szervezeti konstrukcióval kapcsolatban azonban felmerül két lényeges, stratégiai célból **tisztázandó kérdés**. Az egyik az, hogy a ma „szakmódszertannak”, „szakpedagógiának” nevezett oktatási feladatok a főiskolai „(jó)” hagyományok továbbfejlesztésével szintén e karhoz tartoznak-e, átcsoportosítandók-e a társkarokról (mindenekelőtt a bölcsészettudományi és a természettudományi karról). Amennyire elképzelhetőnek tűnik, hogy a pedagógiai és pszichológia áttemelése nem okoz hosszú távú és nagy karközi feszültségeket, és bizonyos feltételek megléte esetén az érintett szakterületek számára is elfogadható, annyira kétséges, hogy a diszciplináris területekhez mindeddig **szervesen hozzátartozó** szakmódszertant az egyetemi karok kiadják-e, különös tekintettel arra, hogy a tanári mesterképzésben a közvetítendő diszciplináris tananyagnak is várhatóan pedagógiai karaktert kell öltenie. Talán elképzelhető azonban, hogy a pedagógusképző karon helyet foglaló szakmódszertan, ennek képviselői és egységei partnerként működnek közre, és szervezni tudják a tanárok diszciplináris felkészítését a mesterciklusban. Ha ez a munkamegosztás és együttműködés nem valósítható meg, akkor a szakmódszertanok helye **osztatlanul az egyetemi társkarok megfelelő diszciplináris egységeiben** van, s onnan veszik ki részüket a leendő tanárok elméleti és gyakorlati felkészítésnek folyamatából. (Bár a két szervezettefejlesztési megoldás között elvi jelleggel választani szükséges, elképzelhetőek e tekintetben **gyakorlati kompromisszumos** megoldások is, például, hogy az egyetemi társkarokon maradnak, sőt oda kerülnek ugyan a szakmódszertanok, de a közoktatás egész

fejlődését átható informatikai oktatásnak elkülönült bázisa van a pedagógusképző karon is.) Az itt említett fejlesztési változat természetesen – a funkciók átalakulásával – lényegesen módosítaná a kar szakmai összetételét és felépítését.

2) **Egy másik lehető szervezeti megoldás** lehet az, amely a pedagógiai és pszichológiai stúdiumok egyetemi, a Bölcsészettudományi Karon működő bázisának szerepkörét szélesbíti, és szervezeti pozícióját emeli meg. Ez esetben a mai főiskolai karról célszerű a pedagógiai és pszichológia – viszonylag korlátozott oktatási kapacitású – műhelyét átemelni a BTK-ra. Ezáltal a tanári mesterképzéshez és a kétciklusú pedagógusképzés más ágaihoz ez az intézet biztosítaná a **pedagógiai-pszichológiai stúdiumokat**, valamint felelősen részt vállalhatna a **gyakorlati képzés** irányításában, koordinálásban, minőségbiztosításában is. Ennek a szerepkörnek elengedhetetlen feltétele és tartozéka lenne, hogy ezen intézet, amely állományát, diszciplináris alap- és mesterképzését, valamint Doktori Iskoláját tekintve a Bölcsészettudományi Kar kereteibe illeszkedik, szűkebben a tanár- és tágabban a pedagógusképzés egész egyetemi rendszerben elfoglalt helyzetének megfelelően az egyetem **rektori vezetésével közvetlen**, kiemelt kapcsolatban is álljon. Ez a szervezeti megoldás vitathatatlanul kevesebb átalakulással jár, mint az első változat, és a várható feszültség ellenére nem teszi ki szakítópróbának az egyetem alapvető szervezeti egységeit. E megoldás szerint a mai főiskolai kar távlatai mindig elhomályosodnának, miközben a pedagógusképzés több ágát változatlanul gondolná, de sajátosan a tanárképzésben a megosztottság viszonyaihoz képest is veszítene súlyából.

A lehetőségeket mérlegelve azt az **egyet** azonban **ki kellene zárunk**, hogy az integrált Szegedi Tudományegyetemen változatlan párhuzamosságok maradjanak fenn a tanárképzés területén, mert ez sem elvben, sem gyakorlatban, sem a szervezet, sem a hatékony működés szempontjából nem célravezető.

Budapest, 2005. május 23.

Hunyady György

A MAB plénumának kiegészítő megjegyzése:

A MAB hangsúlyozni kívánja, hogy a tanárképzésben tapasztalt párhuzamosságok felszámolása, a tanárképzés kérdésének az Egyetem integrációs folyamatába illeszkedő megoldása az Egyetemre váró feladat, amelynek megoldása során a MAB által felkért tanárképzési szakértő véleményét a MAB plénuma javasolja megfontolás tárgyává tenni.

(2006. febr. 24.)